

Tancament de les jornades a càrrec de Jordi Martí, delegat de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona, i de Lluís Noguera, secretari del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya.

Jordi Martí: Bona tarda. Abans que es dissolguin les jornades seré molt breu, almenys jo, i suposo que el Lluís també. En primer lloc, vull agrair a tots els que hi han participat, sobretot a tota la gent que ho ha fet possible, no és la primera iniciativa que coorganitzem entre l'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat de Catalunya ni molt menys, però sí la primera que surt d'una iniciativa conjunta entre el Consell de Cultura de Barcelona i el Consell de les Arts de Catalunya. Em sembla que el simple fet que la iniciativa vingui impulsada pels dos organismes de recent creació és un element a destacar. Segurament en una altra època no hagués estat habitual que en la definició inicial d'un projecte es convoquessin jornades com aquestes, de debat obert, per intentar posar tots els punts de vista possibles sobre la taula, tant des d'una dimensió local i catalana, com des d'una dimensió internacional, per generar aquest substrat que ha de servir segurament perquè els arquitectes facin millor la feina i perquè tots els altres implicats puguin acostar-se a la definició del projecte i puguem anar brodant. Sobretot als dos consells, a qui toca fer la definició inicial i sobretot engegar el procés pel director o directora del Canòdrom. Faig un parèntesi, "canòdrom" està acceptat en llengua catalana, "sinòdrom" és el mot tradicional, però Canòdrom està acceptat com a terme.

Jo només us volia parlar en aquest moment de cloenda una mica sobre com hem vist, i em sembla que també és una aportació al mateix debat, tot aquest procés des de l'Ajuntament de Barcelona. Jo no parlaré fins al punt zero en què la Generalitat de Catalunya ens demana a l'Ajuntament que col·laborem i contribuïm a crear un espai per a un centre d'art a Barcelona. Abans hi va haver tot el que hi va haver i jo no m'hi referiré. En aquell moment quan apareix aquesta necessitat i la Generalitat a través del conseller i del secretari general ens demanen la possibilitat de trobar un espai, de seguida a l'Ajuntament i a l'equip directiu de l'Institut de Cultura es torna a posar sobre la taula el Canòdrom. Entre nosaltres hi ha la primera persona que va suggerir el nom, la Rosa Mach. Com que hi és ho esmento. Va dir: "Per a això serviria el Canòdrom". El Canòdrom. El Canòdrom era un dels espais que nosaltres havíem visitat quan vam fer un rastreig per tota la ciutat per al projecte de les Fàbriques de Creació i el vam descartar perquè ens semblava que segurament les seves característiques arquitectòniques i la

seva obertura cap a fora no aconsellaven que fos un espai només dedicat a la producció. Els vidres i algunes de les característiques que en Xavier Monteys esmentava justificaven que en aquell moment el vam veure un espai massa difícil per ubicar-hi una fàbrica de creació. En canvi, vam veure de seguida que el lligam de la possibilitat de crear-hi un centre d'art era important. Bàsicament, segurament en aquell moment vam veure tres motius importants.

Un, en primer lloc ens coincidia o anava en la mateixa línia d'una aposta que hem fet per generar un nou pou cultural d'alta densitat i especialment en l'àmbit de la creació i de la producció artística i cultural a Sant Andreu. Sant Andreu, per molts motius en què jo ara no m'estendré, és un dels barris més allunyats del centre, no només geogràfic, de la Barcelona administrativa, sinó del centre simbòlic de la ciutat. Però segurament si miréssim des de ben amunt, jo sempre dic que una de les visions que ajuden a veure aquest canvi de centralitat que pot tenir Sant Andreu és des del terrat de la Fabra i Coats, des d'on podem veure que, des del continu urbà metropolità, és un espai central des d'un punt de vista estrictament geogràfic. I segurament un espai que serà cada vegada més central simbòlicament perquè hi ha grans inversions previstes, grans infraestructures previstes i molt possiblement serà un dels territoris que tindrà una més gran i alta transformació, no només en la seva arquitectura i en el seu urbanisme, sinó també segurament en el lloc que ocuparà en l'espai imaginari de la ciutat. I això ens hi va fer decidir perquè havíem d'incentivar una presència d'iniciatives culturals i artístiques potents. D'aquí ve que des del moment que es plantejés el procés de les fàbriques, l'Ajuntament optés perquè l'edifici central de la Fabra i Coats es destinés a la fàbrica de creació, segurament la més referencial per mida i per importància i potència de l'edifici, però que a més a més incorporéssim allà una seu del Museu d'Història de Barcelona a través de la Fabra i Coats, on explicarem el procés d'industrialització de la ciutat, com la Fabra i Coats explica el barri de Sant Andreu sencer i en bona mesura bona part de la història de la ciutat. També hi ha l'última decisió, acordada també amb la Generalitat, que el Taller de Músics col·loqui el seu grau superior d'ensenyaments de grau superior de música moderna i jazz, en aquest cas un acord amb el Departament d'Educació, a la planta de dalt de la Biblioteca de Can Fabra. Per tant, hi ha una voluntat, hi era, hi és i hi continua sent, de generar un nou pol d'atractivitat cultural, no per la via clàssica del gran equipament de difusió, del gran equipament de presentació, del gran museu, o del gran auditori com es va fer en altres moments a la zona de Glòries o en altres àmbits, sinó amb l'estratègia de la producció. Aquesta sola línia donaria per molt més, però simplement aquest era un dels factors importants que el Canòdrom ofería per la seva ubicació i que ajudava també en aquesta estratègia d'augmentar la densitat

d'equipaments culturals i d'estratègies de producció cultural en un territori que havia quedat bastant oblidat en les estratègies culturals de les darreres tres dècades.

La segona és que l'edifici era molt singular i molt potent. A mi m'ha agradat aquesta expressió d'extravertit, i jo també voldria dir-ho clarament, era un edifici que quan el vam visitar per l'estratègia de les fàbriques ens va fer patir una mica, perquè era un edifici que podia estar en perill. Sigui pel que sigui, es van acabar els gossos, per una barreja de moltes circumstàncies, l'edifici va passar a mans públiques i a ser propietat de l'Ajuntament, però és el clàssic edifici que hagués pogut tranquil·lament entrar en una mena d'indefinió que segurament l'hagués anat malmetent amb els anys d'una manera bastant ràpida. Les característiques pròpies de l'arquitectura del Canòdrom jo crec que recomanaven una intervenció ràpida per aconseguir mantenir al màxim el que ja hi era i no deixar que anés degradant-se amb el pas dels anys. Per tant, hi havia un cert factor de creure que és un espai que pot quadrar amb les necessitats d'un centre d'art, que té la força i la potència arquitectònica. És evident que des del primer moment va aparèixer el tema que si dibuixem les necessitats del programa d'un centre d'art, veiem que no les pot cobrir amb soltesa perquè és relativament reduït. Però en canvi es podia pensar en solucions futures per les possibilitats potencials que pugui tenir de creixement. No tant el Canòdrom en particular, tot i que encara estan estudiant la possibilitat d'un subsòl, sinó en la previsió i en els planejaments urbanístics de l'Ajuntament, on hi ha peces d'equipament importantíssimes al costat mateix del Canòdrom que han d'anar una mica més enllà de l'espai de la pista, que com sabeu es converteix en espai públic. Per tant, ens va semblar que tenia les possibilitats, el recorregut per resoldre, si no de manera immediata des del moment de la inauguració, sí en el seu futur, futures necessitats que com a centre d'art de Barcelona pogués tenir en aquell mateix espai. L'altre factor, si voleu més circumstancial, és que responia a la urgència. Era un espai que estava en un estat de conservació que permetia en els mesos que la Generalitat ens demanava poder-lo inaugurar.

I finalment, el tercer motiu pel qual nosaltres vam sumar és perquè recuperàvem una vella idea que l'Ajuntament havia proposat fa dos o tres anys, jo amb els calendaris em perdo una mica, però no fa gaire, i que a més venia a proposta d'un suggeriment que havia fet l'Associació d'Artistes Visuals de Catalunya, que l'antic Centre d'Art Santa Mònica tingués un estatus jurídic propi, i que a més a més tingués la participació de l'Ajuntament, amb la qual cosa nosaltres havíem contestat de seguida que hi estàvem d'acord i que a més a més creïem que una bona cosa fóra afegir-hi l'espai de La Capella i el projecte que aquest porta inscrit. De manera que ens semblava que aquest espai, entre la producció i la presentació, la difusió necessària, podia tenir sentit. Insisteixo, en el moment que se'ns planteja la recuperació del Canòdrom podíem

recuperar aquesta idea perquè de seguida la proposta que va fer la Generalitat, un cop vam veure que era factible i era possible, era unir en una única estructura jurídica, que finalment tindrà la forma de consorci, els dos espais, i que per tant tinguem un centre d'art a Barcelona que tingui aquesta doble presència, en un espai més en el centre cultural, simbòlic de la ciutat, com és el de La Capella de l'antic hospital i l'edifici del Canòdrom. Per tant, per tots aquests motius, molt sintèticament, ens va semblar que l'oportunitat era bona i que valia la pena aprofitar-la, independentment del procés que hagués portat a posar-la sobre la taula.

I, finalment, vam aconseguir una altra cosa, que va ser més sort i atzar que res més. I és que les necessitats de finançament que tenia el projecte per posar-lo en marxa, pel que fa a la inversió, es van solucionar amb aquest fons estatal, altrament anomenat "fons Zapatero", que ens permetia posar sobre la taula projectes que no estiguessin previstos en els plans d'inversions municipals i que quadrava perfectament amb el temps i amb les possibilitats inversores de màxims a l'espai del Canòdrom.

Tot això és el que va confluïr amb el fet que nosaltres insistíssim, treballéssim, impulséssim, que això pogués passar, i a partir que es prengués la decisió em sembla que el procés que s'ha engegat és molt correcte. Aquest ja el coneixeu més i de fet no m'hi allargaré. Però el fet de posar-ho en mans del Consell de les Arts i de la Cultura de Barcelona, el primer a convocar aquestes jornades, però, a més a més, definir-ne les grans línies del projecte i alhora endreçar el procés, nomenar el jurat i fer les bases per escollir el nou director/ra d'aquest centre d'art conjunt, em sembla que dóna garanties que, com a mínim, hem seguit totes les passes i la metodologia convenient perquè puguem arribar a bon port.

Amb molt poc temps, i jo també voldria posar això sobre la taula perquè em sembla que haurem fet record però no ho dic pas com un element positiu, des que apareix aquesta idea fins que tinguem el Canòdrom ja arreglat haurà passat molt poc temps. Segurament qualsevol nou projecte cultural necessita un recorregut i crec que és bo tenir-ho en compte. No vol dir que no hi posem tota l'energia perquè comenci a desplegar la seva activitat des del primer moment, però que segurament necessitarà un cert procés per agafar una velocitat de creuer.

Per tant, jo voldria dir-vos que des de l'Ajuntament i des de l'Institut estem molt satisfets. Crear un centre d'art era una idea que havia caigut per les dificultats i perquè poses prioritats i t'emboliques amb altres projectes i el tema de les fàbriques tibava molt, i a les necessitats hi has de sumar les possibilitats econòmiques que nosaltres teníem en aquell moment i, per tant, segurament a inicis d'aquest mandat el 2007 no haguéssim pas endevinat que entremig ens apareixeria aquest procés, que ha esdevingut l'oportunitat de crear aquest centre. Crec que hem fet tot el possible amb la màxima velocitat per garantir que això pugui ser un èxit i puguem

realment haver impulsat l'inici d'una institució, d'un centre cultural nou a Barcelona que ocupi aquest espai que jo crec que està a cavall entre la producció i la difusió. A més a més, òbviament posarem a disposició tota la xarxa d'espais per a la creació que hi ha Barcelona per garantir que el Canòdrom pugui tenir els acompanyaments o els additius necessaris. Estem plantejant també en aquest moment, ho dic perquè ha sortit en algun moment el tema de les residències d'artistes, que em sembla que és bastant obvi que dins del Canòdrom no hi caben, però és un dels temes que en aquests moments ens preocupa i estem pensant, i espero que en poc temps puguem anunciar coses, perquè al costat de tot aquest projecte de fàbriques que està creixent i que està implantant-se, sense dubte una necessitat afegida o adossada a això serà la necessitat que hi hagi espais de residències, i espero que puguem també encarrilar-ho en un futur bastant immediat. Per tant, cal celebrar que les jornades hagin sigut segur intenses. Jo només m'hi vaig deixar caure ahir una estoneta a la tarda, perquè no he pogut més, i l'agenda no m'ho ha permès, però estic convençut que estem fent les coses de la millor manera per tal que les decisions que s'han anat prenent i les decisions que s'hagin d'anar prenent es facin amb les millors garanties perquè la puguem encertar i espero que aquest també sigui l'esperit de les jornades que ara tanquem.

Moltes gràcies a tothom.

Lluís Noguera: Intentaré ser breu, perquè a més el Jordi i jo haurem de marxar una mica ràpid per altres qüestions artístiques. Bona tarda a tothom, a totes i a tots. Primer de tot donar-vos les gràcies per la vostra participació, tant ahir com avui, a vosaltres com a participants actius i també a tota la gent que ha estat ponent, per poder aportar una opinió més experta des d'aquesta taula i poder contribuir a aquest debat real que ha d'ajudar a la gent perquè porti endavant aquest centre art i el conjunt de relacions amb la resta de centres d'art. Especialment agrair el paper del Consell de Cultura de Barcelona i el Consell Nacional de la Cultura i de les Arts, el Consell de les Arts més popularment conegut, del qual aquí tenim la vicepresidenta. És la primera acció quasi pública paral·lelament a l'entrega dels Premis Nacionals de Cultura que fa aquest organisme. No és un organisme anecdòtic, com podem comprovar i com tots esperàvem d'ell, és una peça bàsica de l'arquitectura institucional de Catalunya, una peça possiblement que s'ha fet esperar un pèl. Tots coneixeu la tramitació lenta que ha tingut una llei com aquesta, però en tot cas l'actual Govern va reprendre immediatament el seu compromís de tirar-ho endavant i enviar-ho al Parlament de Catalunya, on es va entretenir pot ser un pèl massa, però hi va arribar precisament per poder assumir el lideratge de projectes com aquest i assumir la interlocució d'activitats i àmbits com aquest. En tot cas cal precisar que estem en un

inici incipient. Des del Govern almenys sempre intentem transmetre que no cal encara posar tota la pressió al Consell de les Arts, però sí que l'anem fent servir i òbviament s'ha d'anar desplegant en allò que cregui convenient o adequat. És molt important per a la gent de la cultura i per al sistema cultural públic perquè d'ell n'esperem lideratge, expertesa com la que ha demostrat aquests dies aquí en el sentit de la seva socialització i la seva activació a la participació, independència i transparència en molts dels elements que anirà desplegant. Per tant, un agraïment especial i compartir d'alguna manera que comencem a gaudir, que s'entengui gaudir en el sentit de la paraula com cadascú vulgui, d'aquesta eina que ens hem dotat com a país amb una definició que encara a la llei té. Un desplegament i un recorregut que anirem fent i que, en el cas dels centres d'art, ocupa un espai que creiem que serà central.

El Canòdrom és una bona notícia. El Jordi ha explicat una mica part del seu recorregut, en què jo no insistiré, i el primer que voldria fer és agrair a l'Ajuntament de Barcelona la seva predisposició de seguida immediata de col·laborar en la posada al servei de la comunitat artística i del públic d'un espai com aquest. A més a més, ens va tocar una loteria que és nostra i amb aquest fons especial (mentre no arriba el finançament, ens ho arreglen d'altres maneres, per entendre'ns). Però en tot cas el gest de l'Ajuntament era la complicitat que ja existia i que també indica una pràctica que volem que sigui més habitual de compartir projectes d'aquest tipus. De la mateixa manera que ja han nascut els consells, i permetin-me el plural, hem tingut molt clar des de les dues institucions, des de l'avenç si voleu més polític, de posar-ho en mans de la gent que ho faci possible amb aquestes característiques de lideratge, expertesa, independència i transparència, que sempre ens convé i sempre n'hi ha poca.

El Canòdrom, com s'ha indicat, tindrà una personalitat jurídica pròpia. S'està treballant perquè estigui ben present i sigui real, i tingui NIF a inicis de l'any que ve. De fet, els consellers estan treballant perquè aquestes jornades siguin un primer pas d'aquest naixement i no siguin les úniques que es vagin esdevenint en el futur abans de la posada en marxa de la inauguració, de l'obertura, o del que s'acabi decidint en aquest sentit. Per tant, va ser i és una bona notícia. Creiem que el Canòdrom no està sol, en el sentit que avui mateix s'ha fet present amb la resta de centres d'art que hi ha a Catalunya. Centres massa incipients massa vegades per culpa de la continuïtat de les polítiques dels governs anteriors, ja sabeu que sempre té la culpa l'anterior, permeteu-me la broma si voleu, un anterior en genèric i en abstracte.

Però sí que volia emfatitzar això, perquè estem treballant molt intensament amb el Consell de les Arts, i de fet és un dels primers encàrrecs des del desenvolupament de la llei perquè el Consell sigui l'interlocutor pràctic, quotidià, en aquest àmbit artístic. Però també a partir de l'experiència d'aquests "a priori" ens agradaria i estem treballant perquè el Govern pugui

aprovar un decret de creació de la xarxa de centres d'art. I ho entenem així per tal de donar-hi més fortalesa juridicoadministrativa, perquè sigui una estructura que formi part també del país i que formi part dels nous governs, o qui segueixi no s'hagi de plantejar a vegades massa de zero tota una feina real feta i molt especialment per molta de la gent que esteu aquí. Aquest serà un dels objectius que estem compartint paral·lelament amb el Consell de les Arts, i de fet serà el lideratge, i també per formalitzar aquesta interlocució que des del Departament veiem òbvia, que han de ser ells els interlocutors pràctics i quotidians. Aquest treball necessàriament passarà per un treball amb l'Administració local, amb qui ja sabeu que compartim molts d'aquests projectes, que no són únicament del Govern del país sinó que són fruit d'una cooperació nacional-local. Això farà que haguem d'esforçar-nos en el diàleg de què entenem per aquesta xarxa, per aquests centres i que des del país siguem capaços també de seduir i d'implicar-nos encara més si cal en aquest sentit. Tot també perquè hi hagi uns paràmetres conjunts des del punt de vista, repeteixo, d'aquells adjectius, que el Consell té la legitimitat de desenvolupar-los: lideratge, expertesa, independència i transparència. Aquesta és la nostra voluntat i estem treballant intensament perquè a la tardor puguem tenir esborranys públics amb aquest objectiu de consolidar, de crear, de formalitzar d'una vegada per totes i d'articular des del punt de vista de país aquesta xarxa en la qual estem pensant, i això tindrem temps per anar-ho quadrant, el Canòdrom. Com a voluntat des del punt de vista del temps que ens toca viure, també comentar-vos, no per plorar, que sabeu que el Govern recentment ha aprovat una retallada pressupostària important per als departaments de la Generalitat, i una de les primeres decisions que va prendre el Departament, encara que no sigui en proactiu però si en no negatiu, va ser que tota la retallada que va aprovar el Govern no afectés el conjunt pressupostari del Consell de les Arts, ni per ara ni en un futur immediat. Els temps que vivim són els que són, però els compromisos creiem que necessiten també aquests fets que deia algú, i que pugui desplegar-se com a mínim amb els mateixos recursos que ja tenia per poder fer possibles les coses que aquests dies s'han dit. En aquest sentit, agrair una altra vegada la vostra participació, el lideratge ja present, crec, dels consells. També és una molt bona pràctica aquest treball conjunt del Consell de Barcelona i del Consell de Catalunya. Moltes vegades les institucions mares no hem sabut treballar conjuntament, i que des d'un bon inici aquestes dues institucions treballin juntes jo crec que és un motiu de bona esperança. Gràcies.

[Aplaudiments]

TRANSCRIPCIÓ: ESTHER AMICE

CORRECCIÓ: FRANCESC GIL LLUCH